

OPEN CALL: Design-charette Hart van Holendrecht

bron: huislijn.nl

Inleiding

In samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam en Eigen Haard organiseert Arcam (Architectuurcentrum Amsterdam) een design-charette waarin het Hart van Holendrecht centraal staat. In de design-charette gaan drie ontwerpteams één week intensief aan de slag rondom de vragen:

Hoe kan in de wijk 'Hart van Holendrecht' de sociale en ecologische veerkracht worden verbeterd door ruimtelijke ingrepen?

Welke rol kan een herinterpretatie van de zone tussen private en publieke ruimte (van plint tot plein) daarbij spelen?

Hoe kan de bestaande bebouwing optimaal profiteren van de nieuwbouwopgave aan het plein?

Aanleiding voor de charette is een lopende studie, die wordt uitgevoerd door de Hogeschool van Amsterdam in opdracht van ZonMW. In hun project 'Van preventie naar veerkracht' nemen onderzoekers de impact van de Covid-pandemie op het (veranderend) gebruik van, belang van en de behoefte aan

**Prins Hendrikkade 600
1011 VX Amsterdam
Nederland**

**+31 (0)20 620 48 78
arcam@arcam.nl
www.arcam.nl**

publieke ruimte tijdens de pandemie als uitgangspunt. Doel is een toolbox te ontwikkelen, die zowel in 'normale' tijden als in tijden van pandemie kan worden ingezet om de sociale en ecologische veerkracht van een wijk te versterken. De voorbeelden die ontwikkeld worden tijdens de design-charette worden toegevoegd aan deze toolbox, die zal worden gebruikt om handvatten te bieden aan beleidsmakers, opdrachtgevers, bewoners en architecten bij het ontwerpen aan sociaal en ecologisch veerkrachtige stadswijken.

De charette is ook een kans voor deelnemende partijen om deel uit te maken van een groeiende community of practice; een lerend netwerk waarin ontwerpers, onderzoekers en beleidsmakers reflecteren op actuele ontwikkelingen op dit gebied en gezamenlijk kennis produceren en uitwisselen.

Kern van de opgave

Tijdens de Covidpandemie zijn veel ad hoc 'social distancing' interventies ingezet om verspreiding van het virus tegen te gaan. Tegelijkertijd heeft het vele thuiszitten tot een herwaardering van de lokale omgeving en het stedelijk groen geleid. Doel van deze charette is te onderzoeken hoe we 'de lessen van Covid' kunnen meenemen in het ontwerpen van betere wijken, waarin aandacht voor sociale en ecologische kwaliteit als integraal onderdeel van het ontwerp wordt meegenomen, met of zonder pandemie.

Tijdens de charette krijgen de ontwerpteams een ontwerpkader (toolbox in ontwikkeling) aangereikt, ontwikkeld aan de Hogeschool van Amsterdam, met de vraag deze te testen op 'Hart van Holendrecht' - een transformatielocatie in de portefeuille van woningcorporatie Eigen Haard.

Het ontwerpkader nodigt uit om het begrip 'buurtbewoners' breed op te vatten, waarbij niet alleen mensen, maar ook andere organismen in beschouwing worden genomen, zoals planten en dieren. Sociale veerkracht richt zich onder andere op het vermogen van mensen om in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden. Ontwerp kan daarbij helpen door plekken en structuren te bieden om elkaar te (blijven) ontmoeten. Ecologische veerkracht richt zich op het vermogen van niet-mensen om zich te handhaven in stedelijke buurten. Ontwerp kan daarbij helpen in een goede inrichting van de publieke ruimte. Hoe kunnen we deze twee perspectieven op veerkracht integreren in het ontwerpen voor de publieke (tussen)ruimte?

Casusbeschrijving

Momenteel werkt Eigen Haard aan de transformatie van 'Hart van Holendrecht'. Door het transformeren van het centraal gelegen gebied rondom de Holendrechtreed ontstaan kansen om verbindingen in de buurt te verbeteren, de openbare ruimte en parkeervelden sociaal veiliger te maken en woningen en andere functies toe te voegen. De transformatie moet leiden tot een nieuw hart van de buurt, waarbij de scholen, het buurthuis en het winkelcentrum een belangrijke centrale rol spelen.

Het doel van de herontwikkeling is het verbeteren van de sociaal-economische positie van de bestaande bewoners en het realiseren van meer woningen. Naast het verbeteren van de verbindingen in de buurt zelf is de wens het gebied beter te verbinden met Amstel III, het gebied aan de andere zijde van de spoorlijn Amsterdam-Utrecht.

De buurt is ruim 40 jaar oud en bestaat voor 92% uit corporatiewoningen, gestapelde middelhoogbouw, in hofjes met publieke binnentuinen (zie foto). Eigen Haard heeft ten oosten van de Holendrechtreed circa 1500 woningen (de roze blokken op het kaartje) Dat deel staat ook bekend als buurtcombinatie 'Reigersbos Noord'. Als onderdeel van de transformatie denkt Eigen Haard na over sloop/nieuwbouw van een klein deel van het bezit (circa 100 woningen).

Voor het vervolg van de herontwikkeling liggen er inmiddels een ontwerpstudie en een buurtvisie.

bron: maps.amsterdam.nl

bron: Google Streetview.

Het is van belang dat voor de verbinding tussen oud en nieuw (ruimtelijk en qua bewoners), voor een sociaal en anderszins duurzame wijk, verder gekeken wordt dan meer gemengd woningbezit. Eigen Haard wenst geen tweedeling

tussen een in de toekomst vernieuwd hart en de achterliggende buurt. De charette richt zich daarom op ontwerp oplossingen voor de tussenruimte tussen private en publieke ruimte: van plint tot plein, van (woon)hof tot (winkel)hart.

Locatie design-charette

De design-charette zal plaatsvinden op de kade van Arcam, aan de Prins Hendrikkade in Amsterdam. Daarnaast zullen de introductie en eindpresentaties plaatsvinden in 'de Groene Hub': een doe- en leergemeenschap voor sociale en duurzame initiatieven. De Hub bevindt zich midden in het hart van Holendrecht waardoor de ontwerpteams de mogelijkheid hebben om de wijk te verkennen.

Uitkomst

Elk team presenteert een samenhangende ontwerpvisie op een verbeterde ecologische en sociale veerkracht in de wijk, gecommuniceerd in beeld en tekst. De ontwerpvisie draagt een oplossing aan die inspeelt op de problematiek in de wijk (relevantie voor casus) en biedt bouwstenen/aanbevelingen voor de toolbox in ontwikkeling.

Teams

Elk team bestaat uit minimaal 3 deelnemers, waarbij we multidisciplinariteit aanmoedigen. Vereist in ieder team is minimaal één architect, landschapsarchitect of stedenbouwkundige. Daarnaast moedigen we aan om ook andere disciplines aan te laten sluiten, bijvoorbeeld in het sociale en/of het ecologische domein. Ook is het mogelijk om andersoortige expertise in te schakelen (bijvoorbeeld van bewoners, organisaties, vertegenwoordigers van niet-mensen, etc.)

Selectiecriteria

De deelnemers dienen bij aanmelding te laten zien dat zij affiniteit hebben met de ontwerp opgave. Daarom vragen we om:

- 1) een visie op de opgave (max. 500 woorden)
- 2) een korte beschrijving van de beoogde aanpak en toelichting op de samenstelling van het team (max. 500 woorden)
- 3) enkele referentieprojecten (maximaal 3). Dat mag eigen werk zijn, al dan niet gerealiseerd, of werk van derden (mits met

- bronvermelding). Hierbij geldt een maximum van 9 beelden met korte toelichting of een video van maximaal 2 minuten
- 4) CV's van beoogde teamleden (maximaal 1 A4 per CV)
 - 5) een bewijs van inschrijving in het Architectenregister van de deelnemende architect, stedenbouwkundige of landschapsarchitect, of vergelijkbaar.

Inzendingen mogen zowel in het Nederlands als in het Engels worden ingediend. Indien er niet-Nederlandssprekende deelnemers worden geselecteerd is er de mogelijkheid om de charette in het Engels te laten plaatsvinden.

Beoordeling

De inzendingen worden beoordeeld op de volgende punten:

- Samenhangende visie, passend bij de ontwerpopgave Hart van Holendrecht
- Relevantie met betrekking tot ecologische én sociale veerkracht
- Te verwachten vernieuwing/ innovatie binnen de publieke ruimte
- Creativiteit
- Bredere toepasbaarheid

Selectiecommissie

De inzendingen worden beoordeeld door een selectiecommissie. Deze commissie is als volgt samengesteld.

Naam commissielid:	Achtergrond / expertise:
Tess Broekmans	Stedenbouwkundige en partner bij Urhahn en master tijdens de design-charette
Lyongo Juliana	Architect en directeur Caribische regio bij OZ en tevens master tijdens de design-charette
Boudewijn Boon	Onderzoeker sociale en ecologische veerkracht aan de HvA
Frank Suurenbroek	Lector Bouwtransformatie HvA
Marion Kranenburg	Senior adviseur Eigen Haard
Indira van 't Klooster	Directeur Arcam
Naam secretaris:	
Jorn Zwart	Projectmedewerker Arcam

Planning design-charette

De onderstaande planning is indicatief.

Aankondiging

Aankondiging charette via Open Call' 26 oktober

Voorselectie

Informatiebijeenkomst	10 november (10.00-11.30)
Uiterste datum vragen stellen	10 november
Publicatie antwoorden	12 november
Uiterste datum aanmelding	21 november (23:59)
Bekendmaking deelnemende teams	26 november
Design-charette	9-15 december

<p>Dag 1: <i>Donderdag 9 december</i> Locatie: Groene Hub, Holendrecht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennismaking 	<p>09.00 Welkom Indira van 't Klooster 09:30 Introductie casus door Eigen Haard (Imke Veltmeijer + Marion Kranenburg) 11.30 Overdracht ontwerpkader/raamwerk HvA door Boudewijn Boon 12.30 Gezamenlijke lunch 13.15 Wandeling door Holendrecht onder leiding van Eigen Haard 15.00 Start charette 18:00 Einde</p>
<p>Dag 2: <i>Vrijdag 10 december</i> Locatie: Arcam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen uitgangspunten/start onderzoek 	<p>09.00 Start 09.15 Introductie masters: kick-off en uitgangspunten van beide masters: - Ruimte na Corona en de rol van publieke ruimte (Tess Broekmans) - Diversiteit en inclusiviteit in de openbare ruimte (Lyongo Juliana) 10.45 Start charette: onderzoek- en ontwerpfase 17.00 Plenaire terugkoppeling o.l.v. master 18.00 Einde</p>
<p>Dag 3: <i>Maandag 13 december</i> Locatie: Arcam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek/ontwerp 	<p>09.00 Start 09.15 Tijdens de charette: interviews door HvA. 13:00 Lunch en inspiratielezing door gast spreker(s)</p>

	17.00 Tussentijdse presentaties + feedback andere teams o.l.v. master Lyongo Juliana. 18:00 Einde
Dag 4: <i>Dinsdag 14 december</i> Locatie: Arcam. <ul style="list-style-type: none"> • Ontwerp 	09:00 Start 09:15 Vervolg charette: ontwerpfase 13:00 Lunch en inspiratielezing door gastspreker(s) 16.30 Intervisie en plenaire terugkoppeling o.l.v. master Tess Broekmans. 18:00 Einde
Dag 5: <i>Woensdag 15 december</i> Locatie: Groene Hub, Holendrecht. <ul style="list-style-type: none"> • Eindpresentaties 	09.00 Start 09.15 Charette: presentatieklaar maken 16.30 Eindpresentaties onder aanwezigheid van de masters, Arcam, Eigen Haard, gastlezers, genodigden en relaties 17.30 Borrel en afsluiting week 19.00 Einde charette
<i>Vrijdag 17 december</i> <ul style="list-style-type: none"> • Deadline resultaten inzenden naar Arcam. 	Alle beelden en tekst: sturen naar jorn@arcam.nl
Eind december/begin januari 2021/2022: <ul style="list-style-type: none"> • Bijeenkomst Pakhuis de Zwijger (samen met ontwerpteams van UNStudio en The Beach) 	Presentaties van het onderzoek HvA, raamwerk en toolbox, inclusief de resultaten van de design-charette (alle drie de teams presenteren eigen ontwerpvisie), en de resultaten van de workshops bij UNStudio en The Beach (die gelijktijdig hebben plaatsgevonden met de design-charette)

Ontwerpvergoeding

De deelnemers aan de design-charette ontvangen een vergoeding (excl. btw) voor het uitwerken van hun ontwerpvisie, uiterlijk 17 december aan te leveren bij Arcam. De vergoeding bedraagt: € 2000,- per deelnemend team. Indien teams meer dan drie deelnemers meenemen, blijft de totale vergoeding hetzelfde. De vergoeding is bestemd voor het geselecteerde team. De samenstelling van het team mag na selectie en/of tijdens de charette niet meer worden gewijzigd.

Aanmelden

Inzendingen voor deze Open Call mogen opgestuurd worden naar jorn@arcam.nl tot en met 21 november, 23:59 uur.

Vragen en antwoorden

Vragen over de design-charette of de selectieprocedure kunnen worden gesteld per mail aan jorn@arcam.nl tot en met 10 november 10.00 uur.

Op 10 november van 10.00 tot 11.30 organiseert Arcam een online bijeenkomst tijdens welke vertegenwoordigers van Arcam, Eigen Haard en de Hogeschool van Amsterdam aanwezig zullen zijn om vragen live te beantwoorden.

De antwoorden op vragen die zijn gesteld, zullen uiterlijk 12 november worden gepubliceerd op de website van Arcam.

Aanwezigheidsplicht

Van deelnemers wordt verwacht dat zij zowel alle dagen van het design-charette als bij de eindpresentatie in Pakhuis de Zwijger aanwezig te zijn.

Auteursrecht

De deelnemers behouden te allen tijde het auteursrecht (copyright) op hun inzending. Wel wordt verwacht dat deelnemers hun zelfgemaakte beeldmateriaal en tekstuele toelichting beschikbaar stellen voor zowel wetenschappelijke publicatie als publicatie (via uiteenlopende media) door Arcam.

Geïnfomeerde toestemming

Deelnemers gaan akkoord met het feit dat er foto's gemaakt worden tijdens de charette en dat de afgenomen interviews gepubliceerd mogen worden.

